

Nr 632

Av herr Wallmark m. fl., angående inverkan av enheternas storlek på trivseln m. m. i skolorna.

(Lika lydande med motion nr 709 i Andra kammaren)

Forskning om de mentalhygieniska och psykologiska verkningarna av olika boendemiljöer bedrivs vid ett flertal universitet och högskolor. Även andra miljöfrågor behandlas av olika institutioner. Så har t. ex. undersökningar gjorts beträffande trafikmiljön och trafikanters uppträdande i förhållande till alternativa konstruktioner av trafikapparaten. Här kan även nämnas Arbetsmedicinska institutet som bedriver forskning om bl. a. arbetsmiljöns påverkan på människor.

På skolans område har däremot miljön i detta avseende inte stått i förgrunden. Undersökningar har visserligen gjorts beträffande elevens upplevelse av sin egen och andras sociala situation. Pedagogisk forskning har sysslat bl. a. med elevgruppering och klasstorlek. Men effekten av den pågående rationaliseringen inom det obligatoriska skolväsendet, vilken inneburit koncentration av eleverna till stora eller mycket stora skolenheter, har såvitt känt inte undersökts.

Betänkligheter har anförts angående det lämpliga i att sammanföra elever från 7 år och upp till 16 år i en skolenhet. Trakasserier av de yngre, t. o. m. av allvarlig art, har förekommit i sådana skolor. Även i skolor med mera homogen ålderssammansättning synes emellertid ett elevantal överstigande 500—600 medföra miljöproblem. Den hypotesen kan uppställas, att ett direkt samband föreligger mellan skolenhetens storlek och elevernas trivsel och anpassning till arbetsmiljön, och att trivseln minskar ju större skolan är. Vidare kan förmodas, att effektiviteten blir lägre med större skolenheter och att lokalernas och materielens livslängd är avhängig av elevernas upplevelse av arbetsvillkoren. Skolpersonalens arbetssituation med arbetsuppgifter i vilka ingår ofrånkomliga moment av ansvar för eleverna och övervakning av deras verksamhet, inte minst under icke lektionstid, torde avsevärt försämrats i enheter av sådan storlek att eleverna förblir anonyma. Det synes vara i hög grad önskvärt att dessa förhållanden utreds.

Med stöd av ovanstående hemställas,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om utredning av

sambandet mellan skolenheternas storlek och trivsel, ordning, effektivitet samt skolpersonalens arbetsförhållanden.

Stockholm den 28 januari 1970

Gunnar Wallmark (m)

Lars Schött (m)

B. Bertil Lidgard (m)

Gunvor Stenberg (m)
